

CRNA GORA

**MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA**

ODGOVORI NA PITANJA STRANA UGOVORNICA

Konvencije o nuklearnoj sigurnosti na Prvi nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti

PODGORICA, FEBRUAR 2017. GOD.

1.	Država Francuska	Član Opšte	Ref. u nacionalnom Izvještaju Uvod
Pitanje/ Komentar	Čestitke Crnoj Gori na pridruživanju međunarodnoj zajednici strana ugovornica Konvencije o nuklearnoj sigurnosti i na izradi svog prvog Izvještaja koji će biti predstavljen na Redovnom sastanku strana ugovornica Konvencije o nuklearnoj sigurnosti.		
Odgovor	Crna Gora se zahvaljuje Francuskoj na komentaru i čestitkama. Ujedno Crna Gora izjavljuje da će svojim aktivnim učešćem doprinijeti jačanju nuklearne sigurnosti u svijetu.		
2.	Država Francuska	Član Planirane aktivnosti za poboljšanje sigurnosti	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak D, str. 30
Pitanje/ Komentar	Jedna od aktivnosti predviđenih za poboljšanje sigurnosti predstavlja mogućnost da se država uključi tako što će biti domaćin IRRS misije. Može li Crna Gora precizno da kaže da li će Misija o pregledu ukupne regulatorne infrastrukture (IRRS misija) biti realizovana u Crnoj Gori u roku od nekoliko narednih godina?		
Odgovor	Koristimo priliku da podsjetimo da je Crna Gora 2005. godine bila domaćin ekspertske misije Međunarodne agencije za atomsku energiju o procjeni infrastrukture za radijacionu sigurnost i bezbjednost radioaktivnih izvora (RaSSIA misija), koja je održana u periodu od 31. oktobra do 2. novembra 2005. godine. Nakon ove misije, 2008. godine u periodu od 29. januara do 1. februara održana je ekspertska misija o pregledu ukupne regulatorne infrastrukture (IRRS misija), koja je u odnosu na prethodnu misiju bila manjeg obima jer se bavila samo pojedinim segmentima RaSSIA misije. Savjetodavna misija o pregledu nacionalne regulatorne infrastrukture za kontrolu izvora jonizujućih zračenja Međunarodne agencije za atomsku energiju održana je u periodu 20-22. novembar 2013. godine. Imajući u vidu navedenu praksu organizovanja misija, u saradnji sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju, Crna Gora namjerava da organizuje IRRS misiju u narednom periodu, nakon donošenja novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti i seta pratećih podzakonskih akata.		
3.	Država Švedska	Član Opšte	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak A, str. 3
Pitanje/ Komentar	Jasno je navedeno da je Crna Gora zemlja bez nuklearnih instalacija, da ne postoji nuklearno gorivo na teritoriji Crne Gore (najveći broj članova Konvencije o nuklearnoj sigurnosti se ne odnosi na Crnu Goru). Energetska politika Crne Gore do 2030. godine ne predviđa izgradnju nuklearnih elektrana niti bilo kojih drugih vrsta nuklearnih instalacija. Takođe i Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti zabranjuje izgradnju nuklearnih postrojenja. Možete li objasniti koji je racionalan razlog Crne Gore da prihvati ovu Konvenciju, s obzirom i na činjenicu da je Crna Gora već pristupila Zajedničkoj konvenciji o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom 2010. godine?		
Odgovor	Pristupanje Crne Gore Konvenciji o nuklearnoj sigurnosti ima višestruke benefite bez obzira na činjenicu što se radi o državi koja nema nuklearne instalacije i koja je zabranila izgradnju istih na svojoj teritoriji. Naime, članstvom u ovoj Konvenciji Crna Gora je informisana o državama koje su strane ugovornice i imaju nuklearne instalacije, kao i drugim državama koje namjeravaju jednog dana da izgrade nuklearne instalacije. Posebno je ova informacija važna sa aspekta jačanja		

	cjelokupnog sistema zaštite od jonizujućeg zračenja, naročito u dijelu monitoringa radioaktivnosti životne sredine, u slučaju nuklearnog akcidenta i jačanja u dijelu odgovora u slučaju nuklearnog akcidenta. Potvrđivanjem ove Konvencije od strane država poput Crne Gore koje nemaju nuklearne instalacije: – Doprinosi se jačanju ove međunarodne konvencije, a samim tim i globalnom režimu nuklearne sigurnosti; – Učestvuje se u razmjeni i unapređenju znanja sa međunarodnim partnerima na polju nuklearne sigurnosti; – Osigurava se jedinstven okvir za jačanje nuklearne sigurnosti u svijetu, kako bi se uspostavili globalni instrumenti za prevenciju u slučaju potencijalnih nuklearnih nesreća, koje bi mogle imati i prekogranični uticaj; – Podstiče se regionalna i globalna saradnja u promovisanju višeg nivoa nuklearne sigurnosti u skladu s načelima međunarodnog partnerstva i solidarnosti; – Podstiču se ostale zemlje da budu potpisnice Konvencije o nuklearnoj sigurnosti. Konvencija o nuklearnoj sigurnosti predstavlja primarno pravo pravne tekovine Evropske unije, što je dodatni razlog zbog kojeg je Crna Gora, kao zemlja kandidat za članstvo u Evropsku uniju, postala strana ugovornica ove Konvencije.		
4.	Država Švedska	Član Opšte	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak B, str. 5
Pitanje/ Komentar	U toku 2010. godine Ministarstvo unutrašnjih poslova je u saradnji sa relevantnim institucijama izradilo Nacionalni akcioni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa. U saglasnosti sa ovim planom relevantne institucije Crne Gore su odgovorile na organizovan način u definisanom vremenskom okviru u slučaju nuklearnog akcidenta u nuklearnoj elektrani Fukušima Daiči u Japanu u toku 2011. godine. Na koji način ovaj plan pravi razlike između akcidenta nastalog na teritoriji Crne Gore i akcidenta koji se desio van njenih granica? Shodno odjeljku 4.1.1 ovaj Plan je bio revidiran 2012. godine uz podršku Međunarodne agencije za atomsku energiju. Koji dijelovi Plana su tom prilikom bili revidirani?		
Odgovor	Tokom 2012. godine u okviru regionalnog projekta Međunarodne agencije za atomsku energiju C3-RER/9/104 0901 „Jačanje kapaciteta za pripremu i odgovor u slučaju radijacionog i nuklearnog udesa“, između ostalog, izvršena je revizija Nacionalnog plana za djelovanje u slučaju radijacionog udesa uz prisustvo angažovanih eksperata iz Slovenije i Bugarske u skladu sa tada važećim Opštim zahtjevima sigurnosti GS-R-2 „Spremnost i odgovor na nuklearnu ili radiološku opasnost“. Revidirana su poglavlja: 2.2.4 Odgovornosti; 2.5 Komunikacija u slučaju vanrednih situacija; 2.6. Koncept realizacije vanrednih situacija za rizike III ,IV I V kategorije. Važno je istaći da se shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07, 005/08, 086/09, 032/11, 054/16) planovi ažuriraju shodno najnovijim događajima i saznanjima. Imajući u vidu zahtjeve iz oblasti djelovanja u vanrednim situacijama datim u poglavlju pet (5) Direktive Savjeta 2013/59/EURATOM od 5. decembra 2013. godine o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju, i o stavljanju van snage Direktiva 89/618/EURATOM, 90/641/EURATOM, 96/29/EURATOM, 97/43/EURATOM i 2003/122/EURATOM), kao i uzimajući u obzir Opšti zahtjev sigurnosti GSR Dio 7 „Pripremljenost i odgovor u slučaju radiološkog ili nuklearnog hazarda“ Međunarodne agencije za atomsku energiju koji je zamijenio Opšti zahtjev sigurnosti GS-R-2, Strategija zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja		

	radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine, koju je Vlada Crne Gore donijela 29.12.2016. godine, predviđa, između ostalog, ažuriranje Nacionalnog plana za djelovanje u slučaju radijacionog udesa i organizovanje vježbi, kako table-top, tako i terenskih vježbi.		
5.	Država Sjedinjene Američke Države	Član Planirane aktivnosti za poboljšanje sigurnosti	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak D, strana 30
Pitanje/ Komentar	Crna Gora ima plan da izradi novi Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Koje su najvažnije izmjene koje će se nalaziti u revidiranoj legislativi? Na koji način Crna Gora uključuje javnost u toku procesa izrade novog Zakona?		
Odgovor	Jedan od važnih zadataka Vlade Crne Gore je usklađivanje pravnog okvira sa najnovijim međunarodnim standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju (MAAE) i pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućih zračenja. Stoga je u toku 2018. godine predviđeno utvrđivanje novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti i donošenje seta unaprijeđenih podzakonskih akata, čije će se izmjene odnositi na transpoziciju novih međunarodnih standarda (BSS o osnovnim sigurnosnim standardima, GSR Dio 3) i novih direktiva Evropske unije 59/2013, 70/2011, 71/2009, ...). Izmjene će obuhvatiti uvođenje gradiranog pristupa, unapređenje odredbi koje se odnose na: Sigurnosni izvještaj, plan za dekomisiju, odlaganje radioaktivnog otpada, stručno osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti, sigurnosnu i bezbjednosnu kulturu itd). Učešće javnosti u pitanjima zaštite od jonizujućih zračenja u donošenju odluka, kako u strateškim dokumentima, tako i prilikom izrade propisa, uređeno je u Crnoj Gori Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona ("Službeni list Crne Gore", broj 12/12) i Uredbom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG“ br. 7/12). Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo održivog razvoja i turizma prilikom izrade dokumenata i propisa upućuje javni poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u izradu propisa i strateških dokumenata na različite načine, kao npr. kroz formiranje Radnih grupa za izradu dokumenata i propisa, ili kroz davanje prijedloga, primjedbi i sugestija na nacрте dokumenata koji se izrađuju. Novi standardi za učešće javnosti postavljeni su i na temelju Zakona o slobodnom pristupu informacijama ("Sl. list Crne Gore", 44/12) i <i>Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i prava na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Aarhuska konvencija)</i>, koju je Skupština Crne Gore potvrdila 2009. godine. Pored navedenog prilikom izrade, predlagač propisa organizuje četrdesetodnevnu javnu raspravu u cilju izrade što boljeg i kvalitetnijeg propisa.		

6.	Država Švedska	Član Član 7.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Sistem izdavanja dozvola 4.1.3., str 12
Pitanje/ Komentar	Na strani 12 je napisano da je, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg rada, Odjeljenje za radiološku i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja u okviru Agencije za zaštitu životne sredine učestvovalo u radu 64 komisije za procjenu ispunjavanja uslova pravnih lica za obavljanje radijacione djelatnosti. Da li možete da objasnite značenje navedenog i procedure na osnovu kojih se izdaju dozvole i koji je zadatak komisije u tom kontekstu?		
Odgovor	Pravno lice podnosi zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti Agenciji za zaštitu životne sredine. Nakon pregleda dokumentacije, službenik Odjeljenja za radiološku i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja traži od pravne službe Agencije osnivanje Komisije, čiji je zadatak da utvrdi ispunjenost uslova pravnog lica za obavljanje radijacione djelatnosti. Dakle, cilj ove komisije je izvođenje tzv. predinspekcijskog pregleda. Nakon odluke o formiranju Komisije, članovi Komisije dolaze na lice mjesta u zakazano vrijeme da steknu uvid u prostor (objekat), opremu i osoblje i utvrđuju da li su ispunjeni uslovi za obavljanje radijacione djelatnosti. Na osnovu toga Komisija donosi odluku o izdavanju ili neizdavanju dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti.		
7.	Država Švedska	Član Član 7.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Sistem izdavanja dozvola, 4.1.3 str. 14
Pitanje/ Komentar	U vezi sa izradom nacrtu strateških dokumenata, zakona i podzakonskih akata opisan je način učešća javnosti, odnosno da se javna rasprava mora organizovati za izradu strateških dokumenata, zakona i važnih planova i da ne može biti kraća od 40 dana. Da li možete detaljnije objasniti na koji način se to postiže i da li tih 40 dana znači da javnost može podnijeti pisane komentare u roku od 40 dana nakon organizovanja provog inicijalnog sastanka? U tom slučaju, kako se odnosite prema pisanim komentarima?		
Odgovor	Prilikom izrade strateških dokumenata, planova i programa, zakona i podzakonskih akata od izuzetne je važnosti učešće javnosti u donošenju odluka. Ministarstvo, kao predlagač propisa ili dokumenta je u obavezi da prvo obavijesti građane, stručne i naučne institucije, državne organe, strukovna udruženja, nevladine organizacije, medije i druge zainteresovane organizacije i zajednice da pokrene izradu određenog propisa ili dokumenta, konsultuje se sa istim i objasni šta bi taj dokument trebalo da uredi. Nakon toga se od eminentnih eksperata u državi formira radna grupa za izradu dokumenta ili propisa, kojeg čini i predstavnik nevladinog sektora, koji se bira na osnovu posebnog Javnog poziva, shodno članu 97 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 038/03, Službeni list Crne Gore", br. 022/08, 042/11, 054/16) i Uredbi o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG“ br. 7/12). Javna rasprava o nacrtu dokumenta ili propisa započinje danom objave obavještenja u dnevnim novinama i na internet stranicama Ministarstva i E-uprave Vlade Crne Gore, uz postavljanje nacrtu dokumenta sa obrazloženjem. Javna rasprava traje 40		

	dana. Istovremeno se pozivaju stručne i naučne institucije, državni organi, strukovna udruženja, nevladine organizacije, mediji i druge zainteresovane organizacije, zajednice i pojedinci da učestvuju u procesu kroz davanje komentara, primjedbi i sugestija za poboljšanje teksta dokumenta. Poziv ujedno sadrži i Program javne rasprave, putem kojeg se javnost informiše na koji način može učestvovati i gdje i u kojoj formi i do kada treba dostaviti komentare. Tokom javne rasprave, a shodno Programu, održavaju se debate i tribine, pojedinačni sastanci i slično. Komentari se dostavljaju u pisanoj i elektronskoj formi, nakon čega obrađivač dokumenta ili propisa usaglašava stavove sa podnosiocem komentara i integriše ih u tekst dokumenta ili propisa. O svim pristiglim komentarima sačinjava se detaljan Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi, koji, između ostalog, sadrži sve komentare i odgovore na iste, uz napomene da li je primjedba prihvaćena, djelimično prihvaćena ili odbijena. U slučaju da obrađivač dokumenta odbije primjedbu neophodno je objasniti razlog odbijanja. Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi je sastavni dio dokumentacije, koji se uz predlog dokumenta ili propisa dostavlja Vladi Crne Gore na razmatranje i utvrđivanje. Bez ovog dokumenta Vlada Crne Gore ne može razmotriti, utvrditi ili usvojiti dokument ili propis.		
8.	Država Švedska	Član Član 8.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Regulatorno tijelo 4.2 str. 17
Pitanje/ Komentar	U tekstu je navedeno da četiri nadležne institucije (Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za zaštitu životne sredine, i Uprava za inspekcijske poslove) zapošljavaju ukupno osam (8) službenika koji su zaduženi za sve aktivnosti koje se tiču zaštite od jonizujućih zračenja i radijacione sigurnosti. Sve navedene institucije koje konstituišu regulatorno tijelo u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućih zračenja se finansiraju iz budžeta Crne Gore. Da li možete da objasnite šta znači nacionalno regulatorno tijelo u ovom slučaju? Da li postoji poseban propis koji definiše odnose između ovih institucija?		
Odgovor	Nacionalno regulatorno tijelo za radijacionu sigurnost, upravljanje radioaktivnim otpadom, uključujući zaštitu od jonizujućih zračenja je strukturirano u okviru Ministarstva održivog razvoja i turizma, Agencije za zaštitu životne sredine i Uprave za inspekcijske poslove. U slučaju akcidenata koji u zemlji mogu proizvesti vanredno stanje (vanrednu situaciju) nadležno je Ministarstvo unutrašnjih poslova, koje je formiralo Nacionalni koordinacioni tim. Odnosi između nadležnih institucija koje čine regulatorno tijelo u ovoj oblasti u Crnoj Gori uređeni su u skladu sa Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 038/03, Službeni list Crne Gore", br. 022/08, 042/11, 054/16), Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 056/09, 058/09, 040/11, 055/16) i Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 005/12, 025/12, 044/12, 061/12, 020/13, 017/14, 006/15, 080/15, 035/16, 041/16, 061/16, 073/16, 003/17). Zakonom o državnoj upravi uređeni su odnosi unutar državne uprave čije poslove vrše ministarstva i drugi organi uprave (uprave, sekretarijat, zavodi, direkcije i agencije). Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave osnivaju se ministarstva i drugi organi uprave, utvrđuje se organizacija i način rada državne uprave i uređuju pitanja obezbjeđenja izvršenja odluka sudova Crne Gore, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad državne uprave.		

	Ne postoji poseban propis koji definiše odnose između samo ove četiri navedene institucije koje konstituišu regulatorno tijelo, ali je shodno gore navedenim propisima detaljno definisana uloga svake od njih na način kako je navedeno u Odjeljku 4.2 Član 8 Regulatorno tijelo (stranice 15-17).		
9.	Država Švedska	Član Član 8.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Regulatorno tijelo 4.2, str. 17
Pitanje/ Komentar	U izvještaju je navedeno da što se tiče nezavisnosti regulatornog tijela naglašena je primjena člana 50 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, gdje je navedeno da nadzor nad radom, zakonitošću i cjelishodnošću rada organa uprave vrše ministarstva. Tekst dalje navodi listu različitih mjera i koraka koje Ministarstvo može preduzeti da suspenduje akt, predloži aboliranje ili poništenje, postavi ili otpusti direktore nadležnih institucija. Molim Vas objasnite kako je ovo u korelaciji sa nezavisnošću regulatornog tijela?		
Odgovor	U skladu sa članom 50 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada organa uprave vrše ministarstva. U ovom slučaju nadzor nad Agencijom za zaštitu životne sredine vrši Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Što se tiče nadzora nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata za pojedine upravne oblasti iz okvira nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove iste vrše ministarstva nadležna za određenu upravnu oblast. S tim u vezi za oblast zaštite od jonizujućih zračenja Ministarstvo održivog razvoja i turizma vrši nadzor, između ostalog, za tu upravnu oblast. Nadzor nad koordiniranim radom inspekcija Uprave za inspekcijske poslove vrši Vlada, preko Ministarstva ekonomije. U vršenju nadzora Ministarstvo: obustavlja akte koji su donijeti van upravnog postupka kad su u suprotnosti sa zakonom i drugim propisom i predlaže Vladi da ih ukine ili poništi; daje predlog za imenovanje i razrješenje starješine samostalnog organa uprave nad čijim radom vrši nadzor; zahtijeva izvještaje i obavještenja o pojedinim pitanjima iz djelokruga organa uprave; daje stručna uputstva, objašnjenja, instrukcije i savjete za primjenu propisa iz nadležnosti organa uprave; povodom izvještaja o radu samostalnih organa uprave daje ocjenu stanja; određuje pojedine zadatke organu uprave; ukazuje na slabosti i nezakonitosti u radu organa uprave i daje predloge za njihovo prevazilaženje; upozorava organ uprave o uočenim nepravilnostima u radu, inicira ukidanje organa uprave nad čijim radom vrši nadzor i vrši drugu kontrolu rada i postupanja organa uprave, u skladu sa propisima. Postoje dva nivoa u upravnom postupku (prva instanca Agencija za zaštitu životne sredine i Uprava za inspekcijske poslove, druga instanca Ministarstvo održivog razvoja i turizma), te s tog aspekta osigurana je nezavisnost u radu i odlučivanju pojedinih institucija, koja je upotpunjena odvojenim budžetima koje institucije planiraju na godišnjoj osnovi. Dakle, u Odjeljku 4.2 Regulatorno tijelo, naglašeno je da za obavljanje aktivnosti svaka od navedenih institucija nadležnih za oblast zaštite od jonizujućih zračenja ima svoj budžet, te da su uspostavljeni mehanizmi putem kojih se kontroliše potrošnja odobrenog godišnjeg budžeta, prije svega kroz Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o javnim nabavkama, kao i kroz sistem inspekcija Državne revizorske institucije, koja kontroliše sve potrošačke jedinice. Takođe, mehanizmi kontrole su uspostavljeni i posebno u okviru svake institucije u kojima postoji unutrašnja revizorska kontrola.		

10.	Država Francuska	Član Član 8.2	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Regulatorno tijelo 4.2., str. 17
Pitanje/ Komentar	Nadležnosti nacionalnog regulatornog tijela su raspodijeljene na četiri (4) nadležne institucije. Izvještaj kaže da je nacionalno regulatorno tijelo autonomno u izvršavanju svojih zadataka. Kako četiri (4) različita tijela mogu biti autonomna i kako se obezbjeđuje njihova efektivnost i koordinacija?		
Odgovor	Nacionalno regulatorno tijelo u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućih zračenja ima autonomiju u izvršavanju svojih zadataka. Odnosi između nadležnih institucija koje čine regulatorno tijelo u ovoj oblasti u Crnoj Gori uređeni su u skladu sa Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 038/03, Službeni list Crne Gore", br. 022/08, 042/11, 054/16), Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 056/09, 058/09, 040/11, 055/16) i Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 005/12, 025/12, 044/12, 061/12, 020/13, 017/14, 006/15, 080/15, 035/16, 041/16, 061/16, 073/16, 003/17). Zakonom o državnoj upravi uređeni su odnosi unutar državne uprave čije poslove vrše ministarstva i drugi organi uprave (uprave, sekretarijati zavodi, direkcije i agencije). Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave osnivaju se ministarstva i drugi organi uprave, utvrđuje se organizacija i način rada državne uprave i uređuju pitanja obezbjeđenja izvršenja odluka sudova Crne Gore, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad državne uprave. Dakle, poslovi nadležnih institucija (Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za inspekcijske poslove) detaljno su definisani Zakonom o državnoj upravi, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, kao i kroz matične zakone o zaštiti od jonizujućih zračenja i radijacionoj sigurnosti, inspekcijskom nadzoru, prevozu opasnih materija i zakonu o zaštiti i spašavanju, što je opisano u Odjeljku 4.2 Regulatorno tijelo. Pored navedenog, nezavisnost u radu, upotpunjena je odvojenim budžetima koje institucije planiraju na godišnjoj osnovi. Dakle, u Odjeljku 4.2 Regulatorno tijelo, naglašeno je da za obavljanje aktivnosti svaka od navedenih institucija nadležnih za oblast zaštite od jonizujućih zračenja ima svoj budžet, te da su uspostavljeni mehanizmi putem kojih se kontroliše potrošnja odobrenog godišnjeg budžeta, prije svega kroz Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o javnim nabavkama, kao i kroz sistem inspekcija Državne revizorske institucije, koja kontroliše sve potrošačke jedinice. Takođe, mehanizmi kontrole su uspostavljeni i posebno u okviru svake institucije u kojima postoji unutrašnja revizorska kontrola.		
11.	Država Švedska	Član Član 15	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Zaštita od zračenja 4.3, str. 19
Pitanje/ Komentar	Kako je nacionalni registar doza organizovan u Crnoj Gori? Kako se doze osoba koje su bile profesionalno izložene u inostranstvu uzimaju u obzir (da li postoji „dozni pasoš“).		

Odgovor	Ne postoje tzv. dozni pasoši u kojima bi se upisivale doze koje primaju profesionalno izložena lica u Crnoj Gori ili lica koja su bila profesionalno izložena u inostranstvu. Međutim, Agencija za zaštitu životne sredine održava bazu podataka o profesionalno izloženim licima, koja sadrži sljedeće informacije: podatke o korisniku, podatke o licima odgovornim za zaštitu od jonizujućih zračenja (RPO), podatke o profesionalno izloženim licima uključujući podatke o obrazovanju, radnom mjestu lica i podatke o kategorizaciji (A ili B), kao i o vrsti izvora jonizujućeg zračenja čijem je zračenju osoba izložena i procjenjenoj dozi spoljašnjeg izlaganja u trajanju od jednog mjeseca za profesionalno izložena lica kategorije A i trajanju od tri mjeseca za profesionalno izložena lica kategorije B. Takođe, shodno Zakonu o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 056/09, 058/09, 040/11, 055/16) Agencija za zaštitu životne sredine je uspostavila i održava bazu podataka (RAIS 3.2 veb) o svim radioaktivnim izvorima u Crnoj Gori (kako onih koji se koriste, tako i onih koji se čuvaju u skladištu), kao i o korisnicima tih izvora, radioaktivnim materijalima, profesionalno izloženim licima.		
12.	Država Švedska	Član Član 15	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, Zaštita od zračenja 4.3 , str. 21
Pitanje/ Komentar	Da li možete da objasnite šta znači to da Agencija za zaštitu životne sredine priprema objedinjenu Informaciju o stanju životne sredine sa predlogom mjera za smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu sa Akcionim planom koji usvaja Vlada Crne Gore na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma? Kome je namijenjena ova Informacija? Ko odlučuje koje mjere treba da se preduzmu? Ko treba da implementira mjere?		
Odgovor	Shodno članu 9 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti („Sl. list Crne Gore”, broj 56/09, 58/09, 40/11, 55/16), Agencija za zaštitu životne sredine priprema predlog godišnjeg Programa sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini, koji na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, usvaja Vlada Crne Gore, najkasnije do 1. decembra tekuće godine za narednu godinu. Program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini, koji se sprovodi od 1999. godine, vrši se radi utvrđivanja prisustva radionuklida u životnoj sredini i procjene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućem zračenju i to u normalnim uslovima, i u slučaju sumnje na radijacioni udes i u toku radijacionog udesa. U skladu sa članom 10 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti sistematsko ispitivanje mogu obavljati pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje poslova zaštite od jonizujućeg zračenja. Pravno lice je u obavezi da dostavi Izveštaj o ispitivanju radioaktivnosti Agenciji za zaštitu životne sredine najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu, a u slučaju radijacionog udesa ili na zahtjev Agencije, odmah. Prema rezultatima monitoringa radioaktivnosti, Agencija za zaštitu životne sredine, između ostalog, prati izloženost stanovništva jonizujućem zračenju, predlaže mjere za poboljšanje stanja životne sredine, predlaže mjere u slučaju povećanja radioaktivnosti i vrši procjenu efektivne doze kojoj je izloženo stanovništvo. Nakon toga Agencija za zaštitu životne sredine priprema objedinjenu Informaciju o stanju životne sredine sa Predlogom mjera za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu sa Akcionim planom, koja uključuje i ostale segmente životne		

	sredine, koju na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, usvaja Vlada Crne Gore. Dakle, opravdanost predloženih mjera od strane Agencije za zaštitu životne sredine koje su opisane u Akcionom planu utvrđuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma i predlaže iste Vladi Crne Gore da ih donese. Konačnu odluku o predloženim mjerama donosi Vlada Crne Gore. Na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore Ministarstvo održivog razvoja i turizma informiše Vladu o realizovanim aktivnostima iz pomenutog plana koje realizuju relevantne institucije, organizacije i jedinice lokalnih samouprava. Informacija o stanju životne sredine je namijenjena, kako javnosti Crne Gore, tako i nadležnim institucijama koje treba da uspostave i održe zdravu životnu sredinu, koja je jedan od najvažnijih preduslova za zdravlje ljudi. Takođe, o rezultatima prikazanim u Informaciji informiše se Evropska agencija za životnu sredinu a u budućem periodu informisaće se Evropska komisija preko Platforme za razmjenu podataka o monitoringu radioaktivnosti (EURDEP) i Međunarodna agencija za atomsku energiju (Centar za hitne intervencije).		
13.	Država Švedska	Član Član 15	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, 4.3, str.19
Pitanje/ Komentar	Da li postoji nacionalni sistem za uspostavljanje obrazovanja, osposobljavanja i periodične provjere osposobljenosti profesionalno izloženih lica u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja? Molim Vas objasnite.		
Odgovor	U Crnoj Gori upotreba jonizujućih zračenja, kao i zaštita od njihovih štetnih uticaja na zdravlje čovjeka i životnu sredinu proučava se u okviru više programa Univerziteta Crne Gore (osnovne studije, postdiplomske i doktorske studije): Prirodno-matematičkog fakulteta, Medicinskog fakulteta, Stomatološkog fakulteta, Farmaceutskog fakulteta, Tehničko-tehnološkog fakulteta i dr. Na magistarskim studijama Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici, Studijskom programu fizika, od 2012. godine postoji mogućnost odabira predmeta pod nazivom „Radijaciona i nuklearna bezbjednost“, koji za cilj izučavanja ima usvajanje osnovnih pojmova o radijacionoj i nuklearnoj bezbjednosti. Svjesna važnosti uspostavljanja adekvatnog sistema obrazovanja, osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti profesionalno izloženih lica u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 29.12.2016. godine, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, donijela Strategiju zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine, koja između ostalog, obrađuje u okviru posebnog poglavlja obrazovanje, osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti profesionalno izloženih lica u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja. Strateški pristup uspostavljanja adekvatnog sistema za stručno osposobljavanje i periodičnu provjeru stručne osposobljenosti u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućih zračenja u okviru Strategije ukazuje na potrebu donošenja Nacionalnog programa stručnog osposobljavanja (NPSO), koji će obuhvatati planiranje potreba Crne Gore za stručnim osposobljavanjem i periodičnom provjerom stručne osposobljenosti profesionalno izloženih lica i državnih službenika zaposlenih na poslovima radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštiti od jonizujućih zračenja, za višegodišnji period, u zemlji i inostranstvu, uzimajući u obzir nove tehnologije i razvoj društva. Pomenuti program će se ažurirati svake pete godine i treba da se		

	implementira kroz četiri (4) faze, i to: procjena nacionalnih potreba; izrada NPSO; implementacija NPSO; evaluacija NPSO. NPSO će biti izrađen u četvrtom kvartalu 2018. godine, a od strane Vlade se planira njegovo usvajanje za prvi kvartal 2019. godine, u čijoj će izradi učestvovati predstavnici svih relevantnih institucija.		
14.	Država Slovačka	Član Član 16.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, 4.4.1, str. 22
Pitanje/ Komentar	Pohvalno je da je Crna Gora, kao nenuklearna zemlja, donijela Nacionalni akcioni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa.		
Odgovor	Crna Gora se zahvaljuje Slovačkoj.		
15.	Država Slovačka	Član Član 16.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak C, 4.4.1, str. 25
Pitanje/ Komentar	Vodič za djelovanje u slučaju akcidenta sa opasnim materijama je pripremljen za predstavnike onih institucija koji prvi odgovaraju na ovakvu vrstu akcidenta. Uputstva koja se nalaze u vodiču uključuju i listu opasnih materija shodno najnovijim preporukama Ujedinjenih nacija i preporukama ostalih nacionalnih i internacionalnih propisa. Vodič je prvenstveno namijenjen kao pomoć onima koji dolaze prvi na mjesto nesreće, kako bi mogli brzo identifikovati određene prijetnje nastale izlaganjem pojedinim supstancama i zaštititi sebe i druge građane u početnoj fazi takvog incidenta. Koja je specifična oprema na raspolaganju za prvi odgovor u ovakvim situacijama?		
Odgovor	Službe zaštite i spašavanja, službenici koji prvi pružaju odgovor, trenutno ne posjeduju adekvatnu opremu za reagovanje u slučaju HBRN akcidenata. Takođe, ni nacionalni Tim za djelovanje u slučaju HBRN akcidenata ne posjeduje adekvatnu opremu, međutim, pomenuti Tim koristi opremu institucija čiji su predstavnici članovi ovog Tima. Važnost opremanja Službi zaštite i spašavanja i nacionalnog Tima za djelovanje u slučaju HBRN akcidenata prepoznata je u okviru Strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za period 2017-2021. godine, koju je Vlada Crne Gore donijela 29.12.2016. godine. Aktivnosti na opremanju Službe zaštite i spašavanja kao i Tima za djelovanje u slučaju HBRN akcidenata inteziviralo je Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direktorat za vanredne situacije, u okviru projekta „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor prilikom HBRN akcidenata i regionalne saradnje država Jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“, koji finansira Evropska unija, a čiji je cilj unapređenje nacionalnih kapaciteta za pripremu i odgovor na HBRN akcidente. U okviru ovog projekta biće obezbijedena specifična oprema za odgovor pri HBRN akcidentima za jedan tim spasilaca (lična i zaštitna oprema sa personalnim dozimetrima i detektorima, fotojonizujući detektor ,set za HBRN dekontaminaciju i neutralizaciju i itd.). Projekat je predviđen da traje do kraja 2017. godine a sprovodi ga Konzorcijum koji čine: Nuklearni istraživački institut iz Belgije(CSK-CEN), Institut za prvi odgovor (ISEMI) iz Slovačke, Nacionalni institut za javno zdravlje i životnu sredinu (RIVM) iz Holandije, Institut za organsku hemiju (IPO) iz Poljske i Institut za radioelemente (IRE) iz Kraljevine Belgije. Partneri na ovom projektu su Međuregionalni istraživački institut za kriminal i pravdu (UNICRI) i Regionalni centar za izuzetno upravljanje u slučaju katastrofa prouzrokovanih CBRN hazardima - (CoE).		

16.	Država Švedska	Član Član 16.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak 4.4.1 , str. 22
Pitanje/ Komentar	Nacionalna strategija za vanredne situacije je usvojena 2006 godine a Plan zaštite i spašavanja je pripremljen na tri nivoa: nacionalni, opštinski i preduzetnički. Nadalje, shodno Zakonu o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti svaki nosilac dozvole mora da pripremi odgovarajući plan za odgovor u vanrednim situacijama na svojoj lokaciji i ako je potrebno izvan te lokacije. Kakva je koordinacija između regionalne odgovornosti i odgovornosti nosioca dozvola? Da li je nacionalno planiranje u ovim situacijama tako da su i regionalni i lokalni planovi usklađeni sa nacionalnim uputstvima o tome šta treba planovi da sadrže? Molim Vas objasnite.		
Odgovor	Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07, 005/08, 086/09, 032/11, 054/16), zaštita i spašavanje sprovodi se na osnovu planova za zaštitu i spašavanje koji su na tri nivoa: nacionalni, opštinski i preduzetni. Nacionalni plan donosi Vlada Crne Gore na predlog Ministarstva unutrašnjih poslova, opštinske planove donose jedinice lokalnih samouprava, dok preduzetne planove donose privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici. Planovi na lokalnom nivou (opštinski i preduzetni) moraju biti usaglašeni sa nacionalnim, što se potvrđuje izdavanjem saglasnosti na iste od strane Ministarstva unutrašnjih poslova (Direktorat za vanredne situacije). Planovi se izrađuju na osnovu elaborata o procjeni rizika koji je sastavni dio plana. Elaborati o procjeni rizika moraju biti međusobno usaglašeni, a sadržaj i metodologiju izrade elaborata o procjeni rizika, kao i način njihovog usaglašavanja, ažuriranja i čuvanja propisuje Ministarstvo unutrašnjih poslova- Direktorat za vanredne situacije.		
17.	Država Švedska	Član Član 16.1	Ref. u nacionalnom Izvještaju Odjeljak, 4.4.1, str. 22
Pitanje/ Komentar	Napisano je da Nacionalni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa ima za cilj sagledavanje postojećih i predviđanje potencijalnih budućih radijacionih i nuklearnih rizika, uspostavljanje koncepta organizovanog djelovanja državnih i drugih institucija u slučaju radijacionog i nuklearnog udesa, sprječavanje udesa preventivnim djelovanjem, ublažavanje posljedica, kao i razvoj pripremljenosti odgovarajućih državnih kapaciteta i cijele društvene zajednice u slučajevima njihovog događanja u bližoj i daljoj budućnosti. Sve ovo liči na kombinaciju: A) rada na razvoju i održavanju sistema za nacionalnu pripremu i odgovor (EPR), B) plana koji opsuje planirane EPR aktivnosti (koje mjere treba da budu preduzete, ko je odgovoran za donošenje EPR odluka, ko ih implementira itd.). Da li postoji jasna odvojenost između operativnog dijela i dijela koji se tiče uspostavljanja i razvoja ovog sistema?		
Odgovor	Postoji jasna odvojenost između operativnog dijela i dijela koji se tiče uspostavljanja i razvoja sistema za nacionalnu pripremu i odgovor u vanrednim situacijama (EPR). Za razvoj sistema za nacionalnu pripremu i odgovor u vanrednim situacijama (EPR) odgovoran je Koordinacioni tim, dok je za operativni dio odgovoran Operativni štab. Koordinacioni tim čine Predsjednik Vlade Crne Gore, koji je rukovodilac tima; ministar nadležan za poslove zaštite i spašavanja, koji je zamjenik rukovodioca tima; članovi: ministri nadležni za vanjske poslove, poslove odbrane, zdravlja, rada i socijalnog staranja, održivog razvoja i turizma, poljoprivrede, šumarstva,		

	vodoprivrede, saobraćaja, pomorstva; predstavnik Generalnog sekretarijata Vlade zadužen za odnose sa javnošću i predsjednik radnog tijela Vlade nadležnog za procjenu šteta od elementarnih nepogoda. Operativni štab čine: rukovodilac i dva predstavnika organizacione jedinice Ministarstva nadležnog za poslove zaštite i spašavanja; starješina i jedan predstavnik organa uprave nadležnog za poslove policije; načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore; starješine organa uprave nadležnih za poslove: carine, hidrometeorologije, seizmologije, voda, šuma, saobraćaja, kao i nadležnih za veterinarske poslove, fitosanitarne poslove i poslove zaštite životne sredine; lica koja rukovode zdravstvenim ustanovama koje pružaju hitnu medicinsku pomoć, urgentnu medicinsku pomoć, kao i zdravstvenom ustanovom čija je djelatnost usmjerena na očuvanje i unapređenje zdravlja svih građana; predstavnik Crvenog krsta, kao i visoki rukovodni kadar organa državne uprave nadležnih za poslove šumarstva, vodoprivrede, zdravlja i vanjskih poslova. Radom Operativnog štaba koordinira rukovodilac organizacione jedinice Ministarstva nadležnog za poslove zaštite i spašavanja. Zaštitu i spašavanje sprovode: državni organi, jedinice lokalne samouprave, privredna društva, preduzetnici i druga pravna i fizička lica. Planovima za zaštitu i spašavanje date su: preventivne i operativne mjere za zaštitu i spašavanje i mjere za otklanjanje posljedica. Koristeći Opšte zahtjeve sigurnosti Međunarodne agencije za atomsku energiju u Nacionalnom planu za djelovanje u slučaju radijacionog udesa vrlo precizno je opisan proces odgovora na vanredne situacije obavješćavanje, aktiviranje i zahtjev za pomoć u slučaju III, IV i V kategorije prijetnji. Koordinaciju implementacije Nacionalnog plana za djelovanje u slučaju radijacionog udesa vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova preko Koordinacionog tima. Za vanredne situacije koje nijesu definisane skalom vrijednosti na nacionalnom nivou, koordinacija za pripremu odgovora na radijacioni i nuklearni akcident vrši se u koordinaciji Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorat za vanredne situacije i Agencije za zaštitu životne sredine, a članove tima čine i predstavnici: – Ministarstva odbrane – Generalštab, – Ministarstva zdravlja, (Klinički centar Crne Gore, Domovi zdravlja, Urgentni centar, Institut za javno zdravlje); i – D.O.O. „ Centar za ekotoksikološka ispitivanja“. Važno je istaći da je u Crnoj Gori uspostavljen operativno-komunikacioni centar 112 (broj za hitne intervencije), čiji službenici koriste propisane standardne operativne procedure (SOP). Jedna od najznačajnijih aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova-Direktorata za vanredne situacije je uspostavljanje Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, kao stalnog foruma za razmjenu mišljenja, iznošenje stavova, predloga i dostignuća koji doprinose smanjenju rizika od katastrofa u svim područjima ljudskog djelovanja. Vlada Crne Gore je donijela i Odluku o obrazovanju Odbora za smanjenje rizika od katastrofa. Odbor za smanjenje rizika od katastrofa čini 17 članova, na način da su obuhvaćene sve relevantne oblasti. Zadatak Odbora je da: – prati, proučava i utvrđuje dostignuća i daje preporuke radi doprinosa smanjenju rizika od katastrofa; – priprema stručnu osnovu za dijalog svih subjekata radi dostizanja najkvalitetnijeg odgovora na prijetnje i rizike od katastrofa;
--	---

	– podstiče i razvija saradnju sa naučnim institucijama i drugim subjektima uključenim u djelovanje na smanjenju rizika od katastrofa.		
18.	Država Slovenija	Član Član 16.3	Ref. in National Report Odjeljak C, 4.4.3 str. 26
Pitanje/ Komentar	Iako Crna Gora nema nuklearne instalacije, uspostavljen je sistem za informisanje javnosti i susjednih država u slučaju nuklearnog akcidenta. Da li možete da opišete sistem i kako on radi?		
Odgovor	Crna Gora ima uspostavljen sistem za informisanje javnosti i susjednih država u slučaju nuklearnog akcidenta. Detaljan opis odgovornosti i način rukovođenja i koordinacija aktivnosti opisani su u Nacionalnom planu za djelovanje u slučaju radijacionog udesa. Što se tiče informisanja stanovništva u slučaju akcidenta detaljan opis dat je u dijelu 4.4.2 Član 16 (2) Informisanje stanovništva i država u okruženju, gdje je, između ostalog, opisan primjer izvještavanja javnosti u slučaju praćenja stanja u Crnoj Gori nakon nuklearnog akcidenta koji se desio u nuklearnoj elektrani Fukushima Daiichi, Japan. Što se tiče međunarodno-pravnih instrumenata u ovoj oblasti, važno je istaći da je Crna Gora ugovorna strana Konvencije o ranom obaveštavanju o nuklearnim nesrećama („Sl. list SRJ-Međunarodni ugovori“, br. 015/89-3) i Konvencije o pružanju pomoći u slučaju nuklearnog incidenta ili radiološke opasnosti („Sl.list SRJ-Međunarodni ugovori“, br. 004/91-29), te da s tim u vezi vrši razmjenu informacija preko nacionalnih kontakt osoba za ove konvencije. Takođe, Crna Gora učestvuje sa svojim predstavnicima u platformama Međunarodne skale nuklearnih događaja (INES) i Unificiranog sistema za razmjenu informacija, incidenata i hitnih slučajeva za ranu najavu incidenata koji uključuju radioaktivne izvore sa potencijalnim prekograničnim uticajima (USIE). Kao strana ugovornica Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu (ESPOO konvencija) i Protokola o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu (SEA protokol) i Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i prava na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Aarhuska konvencija) Crna Gora razmjenjuje informacije sa susjednim državama čije instalacije mogu imati uticaj na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, što se obavlja preko nacionalne kontakt osobe za ove međunarodno-pravne instrumente i Ministarstva vanjskih poslova. Osim toga važno je naglasiti da od 2016. godine u Crnoj Gori postoji adekvatan sistem rane najave, koji je uspostavljen u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć IPA Evropske unije, kao sistem mreže šest stanica za 24-časovno mjerenje ambijentalne doze gama zračenja u vazduhu (GDR). Stanice se nalaze na teritoriji opština: Pljevlja, Nikšić, Berane, Herceg Novi, Bar i na teritoriji Glavnog grada Podgorica, za koje je Agencija za zaštitu životne sredine prethodno odobrila odgovarajuće lokacije, u saradnji sa predstavnicima opština, Glavnim gradom Podgorica i Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju.		